

Tytuł sesji: Konstytucja dla nauki, trzecia misja uczelni i komunikacja nauki.

Kontekst

Uczestników tej konferencji można podzielić na osoby pracujące na uczelni oraz na te, które współpracują z naukowcami i uczelniami – bo komunikacja nauki jest właśnie istotą naszej pracy. Jako środowisko jesteśmy więc żywotnie zainteresowani albo umocowaniem swoich działań na uczelni, albo jak najlepszą współpracą z naukowcami. Rozmowa koncentrowała się wokół pytania o **miejsce popularyzacji na uczelni**, szczególnie w świetle nowej ustawy Konstytucja dla nauki oraz związanych z nią, przygotowywanych obecnie zmian systemowych na wszystkich uczelniach wyższych w Polsce.

Cele panelu:

1. Lepsze rozumienie, na co popularyzatorzy (naukowcy oraz organizacje pozarządowe współpracujące z uczelniami i naukowcami) mogą liczyć ze strony uczelni.
2. Odpowiedź na pytanie jakie potrzeby w zakresie popularyzacji i współpracy z nami ma uczelnia.
3. Zrozumienie, jak wiele zależy od tworzonych teraz statutów i organizacji uczelni, bo być może każda z naszych instytucji właśnie teraz powinna intensywnie rozmawiać z rektorami, by popularyzacja na uczelniach i we współpracy ciągle, albo jeszcze bardziej, działała.

Przebieg panelu:

Punktem wyjścia była konstatacja, że w Ustawie 2.0 nie ma bezpośrednio mowy o popularyzacji nauki. W Programie rozwoju szkolnictwa wyższego na lata 2015-30 jest natomiast zalecenie, by stworzyć 3 ścieżki kariery naukowców, tak, by uwzględniały różne aktywności związane z 3 rodzajami misji. Napisane jest tam, że „w uczelniach badawczych standardem powinna być ścieżka naukowa z uwzględnieniem osiągnięć dydaktycznych, eksperckich i popularyzatorskich”. Tyle zapis, który nie przebił się do Ustawy. Rzeczywistość jest taka, że naukowcy często nie chcą współpracować z organizacjami popularyzującymi naukę, ani nawet popularyzować w ramach działań własnej uczelni, bo udział w popularyzacji nie daje im punktów i swój czas muszą inwestować w badania.

Prof. dr hab. Krzysztof Bielawski, prorektor Uniwersytetu Gdańskiego powiedział, że nowe statuty uczelni również nie muszą zawierać bezpośrednio treści dotyczących popularyzacji, po to, by jej niejako nie ograniczać. W statutach uczelni będzie opisany awans zawodowy nauczyciela akademickiego, a ten uwzględni wpływ na otoczenie społeczno-gospodarcze. Również całe uczelnie oraz jednostki uczelniane będą z tego właśnie wpływu rozliczane.

Paneliści zgodzili się z moderatorem, że wszystkie uczelnie, które podpisały Europejską Kartę Naukowca obowiązują zobowiązanie, że „Naukowcy powinni zapewnić, aby ich działania naukowe były przedstawione ogółowi społeczeństwa w taki sposób, by były zrozumiałe dla osób niebędących specjalistami, tym samym podwyższając poziom powszechnego zrozumienia nauki. Bezpośredni dialog ze społeczeństwem pomoże naukowcom lepiej zrozumieć jego zainteresowanie priorytetami nauki i technologii, a także jego obawy.”

Ustawa nie określa konkretnych popularyzacji, ale wprowadza deregulacje, czyli wolność rektorów do tego, by sami wzmocnili popularyzację nauki. Paneliści z aprobatą odnieśli się do propozycji, by włączyć punkty za popularyzację do ewaluacji naukowców - co jest w gestii rektorów. Jedną z dyskusantek, dr Monika Bizewska, już po panelu dodała moderatorowi informację, że zwróciła się do rektora Politechniki Gdańskiej o włączenie tego elementu do ewaluacji.

Dyskusjanci zwracali uwagę, że popularyzacja będzie teraz być może ważniejsza niż dotychczas, właśnie z powodu konieczności wykazania się wpływem na otoczenie społeczno-gospodarcze. Otwartym pozostaje pytanie o sposoby mierzenia tego wpływu - wydaje się, że to również jest przedmiotem trwających obecnie prac roboczych na uczelniach wyższych. Paneliści zadeklarowali, że ich uczelnie są otwarte zarówno na popularyzację w ramach własnej działalności, jak i chętnie podejmują współpracę z jednostkami zewnętrznymi.

Dużo miejsca na panelu poświęcono przedstawieniu Centrum Popularyzacji Nauki Politechniki Śląskiej jako unikalnej w Polsce jednostki uczelni, której wyłącznym celem jest popularyzacja nauki. Zwrócono uwagę na szerszą popularyzację związaną z uwolnieniem środków publicznych na rozwój Uniwersytetów Młodego Odkrywcy i Uniwersytetów Trzeciego Wieku. Podkreślono również potrzebę utrzymania ciągłości projektów popularyzatorskich, które się podejmuje oraz konieczności godziwego wynagradzania popularyzatorów oraz organizatorów popularyzacji.

Zdaniem moderatora wielkim nieobecny na tym panelu był prof. dr hab. inż. Krzysztof Leja, który zainspirował moderatora do myślenia o popularyzacji w kontekście misji uczelni.

By dowiedzieć się więcej zachęcam do lektury:

1. [Konstytucja dla nauki](#)
2. [Program rozwoju szkolnictwa wyższego na lata 2015-30](#)
3. [Europejska Karta Naukowca](#)
4. [Rozszerzona misja uniwersytetu na przykładzie jego współpracy z podmiotami trzeciego sektora, Anna Kola, Krzysztof Leja, E-mentor 2015](#)
5. [Trzy misje uczelni, trzy ścieżki kariery, Krzysztof Leja](#)

Opracowała Anna Grąbczewska